

попередження насильства в сім'ї: дис. канд. юр. наук: 12.00.07 / О.В. Ковальова. – Х., 2008. – 239 с.

7. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України [Текст] / Укладачі: А.В. Запорожцев, А.В. Лабунь, Д.Г. Заброда та інші. – К., 2012. – 246с.

8. Найкращі практики у боротьбі з домашнім насильством [Електронний ресурс]: Основні факти щодо домашнього насильства «Women Network». Режим доступу: <http://feminist.org.ua/news/n10/example/index.php?id=209>.

9. Лысова А.В. Насилие в семье – объект социальной политики в США / А.В. Лысова // Социологические исследования. – 2005. — № 12. — С. 108-116.

**Слухач магістратури ННІ № 3,
Національної академії внутрішніх справ,
лейтенант поліції**

Пінчук Владислав Вікторович¹

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна соціокультурна ситуація характеризується демократичними перетвореннями та серйозними змінами у сфері міжнародної політики, та особлива увага акцентується на проблемах забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Але як вбачається з реалій сьогодення, водночас суспільство стикається з реальними загрозами для свого фізичного існування та небезпеками, які загрожують реалізації прав і свобод людини та громадянина (у формі нетерпимості, неповаги інших та різних виявів дискримінації).

Питанню толерантності в діяльності поліції присвячували свої праці В. Литвин, О. Беца, І. Ващенко, Л. Вовенарг, Ф. Хміль, Ю. Шрейдер, Р. Шрейдер та ін. Всі вони переважно опрацьовували це питання в аспекті спілкування поліцейських із різними категоріями громадян. Окрім того, існує низка навчальних посібників щодо формування толерантності в поліцейських. Та, незважаючи на це, неопрацьованими залишаються філософсько-правові питання толерантності в діяльності поліції, зокрема її соціокультурний та ціннісний аспекти.

Толерантність хоч має різну соціальну значимість для різних спільнот, але проголошується сьогодні найвищою соціальною цінністю. Спочатку європейська спільнота визнавала толерантність як інструмент для запобігання конфліктів. Перехід до ціннісного виміру (але зі збереження її інструментальності) толерантності пов'язується з епохою Відродження, коли «толерантність починає розглядатися як обов'язок християнина, наближаючись за своїм значенням до моральної добродійності» [1].

Нині концепт «толерантність» не має однозначності, а тому можна виділити такі основні його значення:

– душевна якість, здатність особи без внутрішньої агресії сприймати інших, що мають відмінні або протилежні погляди й ціннісні настанови;

– терпиме, лояльне ставлення до інших, свідоме визнання права на їхнє існування, терпиме ставлення до переконань, думок і вірувань інших;

– поведінка людини в ситуації конфлікту, прагнення досягти взаємного розуміння та узгодженості різних настанов, використовуючи не насильство, приниження людської гідності, а гуманітарні можливості [2].

Поліція належить до тих соціальних інститутів, функціонування яких має публічний характер. Оскільки поліція є соціальним інститутом, який за своїм призначенням може використовувати насилля, то суспільство зацікавлене у високій

¹ Науковий керівник: Пендюра М.М.

якості як самого інституту, так і його окремих представників. Ця якість залежить від конкретного соціокультурного контексту, панівної системи цінностей та ідеології конкретного суспільства.

Яким чином толерантність як соціальна цінність сучасності відображається в діяльності поліції України? Поліція в Україні на законодавчому рівні визнана таким соціальним інститутом як орган центральної виконавчої влади, діяльність якого направлена насамперед на забезпечення порядку, безпеки й захист прав і свобод людини.

Толерантність не може ототожнюватися із вседозволеністю і всетерпимістю: факт порушення особами чинного права має одержувати належну правову оцінку. Поліція, спираючись на надані їй повноваження, покликана забезпечувати порядок і спокій у суспільстві. Закон України «Про Національну поліцію» акцентує увагу на основному її призначенні – захисті життя, здоров'я, прав і свобод людини й громадянина незалежно від статі, національності, мови, майнового стану, політичних і релігійних переконань та ін. У статті 7 Розділу II Закону «Про Національну поліцію» читаємо: «Обмеження прав і свобод людини допускається лише та в порядку, визначених Конституцією і законами України, за загальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції», «у діяльності поліції забороняються будь-які привілеї чи обмеження за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовною або іншими ознаками».

Підвищення соціально-сервісного начала в діяльності української поліції вимагає і відповідної професійної підготовки поліцейських. Суспільство очікує від поліцейського, що він буде ввічливим, інтелектуально розвинутим, сміливим, толерантним, безкорисним та ін. Отже бачимо, що діяльність поліцейського та його морально-етичне обличчя є «дзеркальним» відображенням світу, у якому він живе.

«Сучасний стан суспільства характеризується посиленням соціальної мобільності, міграції, розвитком культурних контактів усіх рівнів, різкими змінами ціннісних орієнтирів. Водночас у всіх сферах відзначається й підвищення рівня міжетнічної напруженості, культурної нетерпимості, релігійного та етнічного екстремізму. Перебороти ці кризові явища лише шляхом політичних та економічних рішень неможливо. Корені проблем лежать у глибині психіки людини, в актуалізації архаїчних способів відносин до світу. Необхідно формувати толерантність до інших способів життя та культурних форм вже в особистості нового покоління, формувати толерантну свідомість як стабільну особистісну характеристику. Реалізація означених проблем припускає рішення як теоретичних, так і практичних задач» [3].

Тому толерантність у діяльності поліції, як правило, є предметним виявом ціннісного шеругу суспільства, у якому кожний поліцейський виховувався, одержував освіту, соціологізовувався, проходив професійну підготовку. Головним аргументом на користь толерантності завжди були й залишаються легкопрогнозовані й трагічні результати, що спостерігаються реально за її відсутності. Цим можна пояснити наявність у діяльності поліції виявів інтолерантності, попри те, що декларативно цього не повинно бути.

Як приклад інтолерантності у діях працівників поліції можна навести етнічний і расовий профайлінг (англ. *profiling*). Під ним розуміється будь-яка дія поліцейського щодо особи або групи осіб, яка базується на фактичній або уявній приналежності до групи (за расовими, етнічними ознаками) без фактичних причин (тобто за відсутності доведеної підозри на злочинну діяльність). На міжнародному рівні неприпустимість профайлінгу в поліцейській діяльності зафіксована у «Програмі дій», яка була прийнята на Всесвітній конференції з боротьби проти расизму, расової дискримінації, ксенофобії і пов'язаної з ними нетерпимості (2001).

Формування толерантності на рівні поліцейського-особистого можливо в процесі

виховання та самовиховання; проведення роз'яснювально-інформаційної роботи. Основою для формування толерантності в представників поліції є наявність сформованих глибоких переконань як особистого, так і професійного світогляду щодо визнання рівної гідності особистостей, яким належать несхожі погляди. Толерантність у діяльності поліцейського має й вузьке значення – це дотримання ним однієї з алгоритмічно-деонтологічних вимог до його професійної діяльності. Недотримання цієї вимоги зумовлює виникнення низки незручностей, тобто у сфері діяльності поліції толерантність зберігає інструментальний характер, тому що вона є допущенням існування іншого «без будь-яких емоцій, суджень, оцінок стосовно цього, це прийняття іншого з одночасним визнанням і збереженням непорушності своєї та його ідентичності. [4].

Список використаних джерел:

1. Колесніченко Н. Деякі аспекти сучасних дискусій з проблеми толерантності. URL: <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/pidruchnuku/3/92.pdf>.
2. Михайлова О. Толерантность в речевой коммуникации: когнитивные, прагматические и этические основания // по ред. Н. Купина, О. Михайловой. Екатеринбург, 2004. С. 15–26.
3. Хомяков М. Проблема толерантности в христианской философии: автореф. дис. ... д-ра филос. наук. Екатеринбург, 2000. 21 с.
4. Самохвалова В. О содержании понятия «толерантность» в современном культурном контексте. URL: http://www.intelros.ru/readroom/fg/fg_1/5392-o-soderzhanii-ponyatiya-tolerantnost-vsovremennom-kulturnom-kontekste.html.

Студент за ОР «Бакалавр» юридичний факультет Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Полив'яна Іванна Олександрівна¹

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ УНІТАРНОЇ ДЕРЖАВИ ТА УНІЇ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Одну з найскладніших проблем в науці теорії держави і права являє уніатська форма устрою держав, притаманна, на думку А.В. Серегіна, виключно монархіям.[7, с. 87]

У юридичній літературі зустрічаються два підходи що до визначення уній. Перший, визначає унію як єдину державу. Зокрема, О.С. Автономов пише, що «Унія - це складена держава, що утворилася в результаті приєднання однієї держави до іншої з передачею державі, що приєднується своїх суверенних прав, але зі збереженням свого особливого статусу».

Як приклади О.С. Автономов наводить такі унії як, Унію Англії і Шотландії, Австрії і Угорщини, а також Люблінську.

«Унія Англії і Шотландії 1707 р. на думку О.С. Автономова, насправді привела до створення єдиної держави, хоча Шотландія і зберегла ряд особливостей, що відрізняють її від Англії. Можливості самостійного регулювання різних питань розширилися після обрання в 2000 р в Шотландії самостійного законодавчого органу. Інша складова частина унії Великобританії - Уельс - володіє іншим статусом. Він раніше Шотландії вступив в унію з Англією і зберіг набагато менше самостійності. Зокрема, була єдина з Англією система місцевого самоврядування. Навіть створення Асамблеї в 2000 р в Уельсі не привело до можливості самостійного правового регулювання будь-яких питань в межах цієї території. Асамблея Уельсу має право лише регламентувати і розвивати прийняття англійським парламентом закони стосовно специфіки Уельсу.

¹ Науковий керівник: Теремцова Н.В.